

İçindekiler

Ön Söz.....	13
-------------	----

Mustafa bin Bâli Hayatı, Eseri ve Edebî Kişiliği

• • •

Firâset İlmi ve Tarihî Gelişimi

• • •

Firâset İlminin Kullanıldığı Yerler

Mustafa bin Bâli	19
Hayatı, Eseri ve Edebî Kişiliği	19
Bâli-zâde Mustafa Efendi.....	19
Bâli Efendi'nin Mahdûmu Mustafa Efendi	20

I. Bölüm

Firâset İlmi.....	25
1. İlimlerin Tasnifinde Firâsetin Yeri.....	25
2. Mustafa bin Bâli ve Firâset İlmi.....	26
Ehl-i Firâset Kimdir?.....	29
Firâset İlminin Delilleri	30
Kur'ân-ı Kerîmden Deliller	30
Sünnetten Deliller	31
Sahabeden Deliller	32
Aklı Deliller	32
Firâset İlminin Bölümleri.....	33

Şer'î Firâset	35
Hükmî Firâset.....	37
Firâsete Yakın Olan İlimler	38
İlm-i Kıyâfet	38
Kıyâfet-i Beşer	39
Kıyâfet-i İsr.....	40
İlm-i İrâfet.....	42
İlmü'l-Hutûtu Eküff ü Akdâm.....	43
İlmü'l-İhtilâc (Seğrime İlmi)	44
İlmü'l-Ektâf.....	45
İlmü Nüzûlü'l-Gays	45
İlm-i Riyâfe.....	46
İlmü İstinbâtü'l-Maâdin	47

II. Bölüm

Firâset İlminin Tarihî Gelişimi	49
İslâm Dünyasında Firâset İlmi.....	51
Arap Edebiyatında Firâset-nâmeler	51
Fars Edebiyatında Firâset-nâmeler.....	53
Türk Edebiyatında Firâset-nâmeler.....	54
Müellifi Belli Olmayan Firâset-nâmeler	60
Türkçe Firâset-nâmelerin Genel Özellikleri	61
Türkçe Firâset-nâmelerin Muhtevaları	63

III. Bölüm

Firâset İlminin Kullanıldığı Yerler.....	65
1. Siyaset Alanında	65
2. Nesep Belirlemede	66
3. Hukukta	66
4. Tıpta.....	69
5. Köle ve Cariye Alımlarında.....	69
6. Memur Alımında	71
7. Edebiyat Alanında.....	73
Klasik Türk Edebiyatında	74

IV. Bölüm

Eserin İncelenmesi.....	81
Eserin İçeriği	81
Eserin Özellikleri.....	90
Dil ve Üslup Özellikleri.....	91
Eserde Geçen Özel Adlar	92
Kişi, Eser, Yer ve Kavim Adları.....	92
Sahabeler.....	92
Din Âlimleri.....	96
Mutasavvıflar	101
Diğer Tarihî Şahsiyetler	101
Filozoflar	102
Şair ve Yazarlar	105
Eser Adları.....	106
Yer, Kavim ve Kabile Adları	108

V. Bölüm

Eserin Nüshaları	111
1. İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi	
İzmirli İsmail Hakkı Böl. Nr: 1926.....	111
2. İstanbul Nuruosmaniye Kütüphanesi Nu. 4100	
Yeni Kayıt Nu. 3579 / Mikrofilm Nu.1934 / 34 Nk 4100.....	113
Sonuç.....	114
Kaynaklar	117

İlm-i Firâset

Yüzler Hâli Söyler

Mustafa bin Bâli'nin Fahreddin Razi'den ve	
Şeyh Muhiddin-i Arabî'den Derlediği Kitaptır.....	131
Birinci Fasl Firâset İlminin Tarifini Açıklar	137
İkinci Fasl Firâset İlminin Faziletleri Beyanındadır.....	138
Kur'ân-ı Kerim'den Deliller	138
Hadis-i Şerif'ten Deliller.....	139

Aklın Delilleri.....	140
Uyarı.....	141
Üçüncü Fasl Firâsetin Bölümlerini Açıklar	142
Firâset-i Şer'iyeye.....	142
Açıklama.....	147
Konunun İzahı	147
Parlak Yaratılışlı Olanlar	150
Uyanık İken Durumdan Haberdar Olmanın Sırrı.....	150
Tecrübeğe Dayalı Firâset (Firâreset-i Hükmiyye).....	155
Dördüncü Fasl Bu İlimde Bilinmesi Gereken İşleri Açıklar.....	156
Beşinci Fasl İlm-i Firâsete Yakın Olan Garip İlimleri Anlatır	158
Birinci Tür: Kıyafet Sanatıdır.....	158
İnsan Cildinden Hüküm Çıkarma İlmi (Kıyafet- i Beşer).....	159
İz Sürme-İzcilik (Kıyafet-i İsr).....	160
İkinci Tür: Gelecek Hakkında Hüküm Çıkarma İlmi (İlm-i 'İrâfet).....	162
Üçüncü Tür: El ve Ayaktaki Çizgiler İlmi (İlm-i Hutut-ı Eküff ü Akdam).....	163
Dördüncü Tür: Seğrime İlmi (İlm-i İhtilâc).....	163
Beşinci Tür: Kemik İlmi (İlm-i Ektâf)	164
Altıncı Tür: Yağmuru Bilme İlmi (İlmü Nüzûli'l-Gays)	165
Yedinci Tür: Su Bulma İlmi (İlm-i Miyâh)	168
Sekizinci Tür: Maden Bulma İlmi (İlm-i Ma'âdin)	169
Altıncı Fasl Firâset Yolları (Turuk-ı Firâset).....	169
Firâset Yollarından Birincisi.....	170
Firâset Yollarından İkincisi	171
Firâset Yollarından Üçüncüsü.....	174
Firâsetin Yollarından Dördüncüsü.....	175
Firâsetin Yollarından Beşincisi.....	176
Firâsetin Yollarından Altıncısı.....	176
Yedinci Fasl İşleri Yerine Getirmek Lüzumu.....	178

Birinci Bölüm

Mizaçlar Bakımından Olan Deliller ve Alâmetleri Açıklar	182
Birinci Fasl Mükemmel Mizaçların Delillerini Açıklar	182
Giriş	183
İnsanî Nefs Kuvvetleri (Kuva-yı Nefs-i İnsanî).....	183
Bilme Kuvveti (Kuvvet-i Âlime).....	184
İşleme Kuvveti (Kuvvet-i Âmile).....	184
Hayvanî Nefis Kuvvetleri (Kuva-yı Nefs-i Hayvanî)	185
İnsandaki Nebatî Kuvvetler (Kuva-yı Nefs-i Nebatî)	
Hizmet Edilen Kuvvetler (Kuva-yı Mahdume).....	185
Hizmet Edici Kuvvetler (Kuva-yı Hadime)	187
Sıcak Mizac'ın Delilleri	187
Soğuk Mizacın Delilleri.....	188
Yaş Mizacın Delilleri	189
Kuru Mizacın Delilleri.....	189
Kuru ve Sıcak Mizacın Delilleri.....	190
Sıcak ve Islak Mizacın Delilleri.....	191
Kuru ve Soğuk ve Islak ve Soğuk Mizacın Delilleri.....	191
Orta Halli (Mu'tedil) Mizacın Delilleri.....	193
Mutedil Olmayan Mizaçların Delilleri.....	194
Mutedil Olmayan Şekil.....	195
İkinci Fasl Dimağın Delilleri.....	196
Birinci Türe Delil	196
İkinci Türe Delil.....	197
Üçüncü Türe Delil.....	199
Gözün Halleri	199
Dilin Hallerinin İşaret Ettikleri.....	200
Yüzün Dimağa Delil Oluşu.....	200
Boynun Dimağın Hallerine Delil Oluşu.....	200
Üçüncü Fasl Gözlerin Mizaçlara Delil Olması	201
Dördüncü Fasl Dil ile İlgili Deliller	201
Beşinci Fasl Ses Sebebiyle Olan Delilleri Açıklar	202
Altıncı Fasl Kalbin Delilleri.....	203

İkinci Bölüm

Küçük Uzuvarın Delillerini Açıklar.....	205
Birinci Fasl Alnın Delillerini Açıklar.....	206
İkinci Fasl Kaşın Delilleri.....	208
Üçüncü Fasl Gözün Delilleri	209
Dördüncü Fasl Burunla İlgili Delilleri Açıklar.....	215
Beşinci Fasl Ağız, Dudak ve Dişin Delillerini Açıklar	217
Altıncı Fasl Yüz ve Çene ve Sakalı Açıklar	219
Çene ile ilgili Delil.....	221
Sakal Delilleri	222
Yedinci Fasl Gülmenin Delillerini Açıklar	222
Sekizinci Fasl Kulağın Delillerini Açıklar	223
Dokuzuncu Fasl Gerdan ve Omuz Delillerini Açıklar	224
Omuzun Delilleri	225
Onuncu Fasl Ses, Söz ve Nefes Delillerini Açıklar.....	225
On Birinci Fasl Renkler ve Diğer Şekiller Yani Semiz ve Zayıf ve Uzun ve Kısa Olanların Delillerini Açıklar	227
Renklerin Delilleri.....	227
Boy ve Pos Delilleri.....	227
Etin Delilleri	228
On İkinci Fasl Uyluk Tarafının Delillerini Açıklar	228
On Üçüncü Fasl Hareketin Delillerini Açıklar.....	229
On Dördüncü Fasl Karnın/Batnın Delillerini Açıklar.....	230
On Dördüncü Fasl Arka/Sırtı Açıklar.....	230
On Beşinci Fasl Dirsekle Bilek Arasındaki Kemik ve El ile Parmak Delillerini Açıklar	231
On Altıncı Fasl Türkçe Ucalar da Denilen Uyluk Başları ve Baldır ve Ayakları Açıklar.....	232
Üçüncü Bölüm	
Erkeklik ve Kadınlık İtibariyle Olan Delilleri Anlatır	235
Erkeklerdeki Deliller	235
Kadınlardaki Deliller	236

Dördüncü Bölüm

Dört Yaş Dönemi, Yani Gelişip Büyüme, Gençlik ve Duraklama Yaşları ve Olgunluk ve İhtiyarlık Yaşları Sebebiyle Olan Delilleri Açıklar	237
İlk Gençlik Dönemi Ahlâkının Delilleri.....	237
Gençlik ve Durgunluk Dönemlerinin Ahlâkının Delilleri.....	239
Olgunluk Dönemi Ahlâkının Delilleri.....	240
İhtiyarlık Dönemi Delilleri.....	241
Beşinci Bölüm	
Bazı Fiillerin Gereği Olan Deliller.....	244
Soy-Sop, Zenginlik ve Fakirlik Gibi Deliller.....	244
Zenginlik Delilleri	245
Altıncı Bölüm	
İnsan Taifelerinin ve Cinslerinin Ahlâklarının Delillerini Açıklar	248
Arap Taifesi	248
Acem	249
Rum Ehli	249
Türk.....	250
Kürtler	251
Bosna.....	251
Macar	251
Arnavut	251
Rus	252
Frenk Taifesi	252
Gürcüler	252
Çerkez.....	252
Mekril ve Abaza.....	252
Siyah, Hintli.....	252
Zenci	253
Habeş.....	253

Yedinci Bölüm

Beldeler, Mekânlar, İklimler ve Meskenler

Sebebiyle Olan Delilleri ve Ahlâkı Açıklar	254
Sıcak Yerlerin Delilleri.....	254
Soğuk Yerlerin Delilleri.....	254
Rutubetli Yerlerin Delilleri.....	255
Taşlık Yerler.....	255
Kuzey Memleketler	255
Güney Memleketlerin Sakinleri	255
Doğu Memleketlerinin Sakinleri	256
Mağrib Sakinleri.....	256